

เวทีเสวนา เรื่อง “ความท้าทายสู่เกษตรอัจฉริยะของภาคการเกษตรไทย”

ดำเนินการโดย

สถาบันคลังสมองของชาติ

ร่วมกับ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และเคหการเกษตร

วันที่ 24 พฤศจิกายน 2563 เวลา 08:30 – 13:30 น.

ณ ห้องประชุมทิวลิป โรงแรมรามารการ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

หลักการและเหตุผล

ความเป็นพลวัตของโลกในปัจจุบันได้สร้างความท้าทายใหม่ในหลากหลายมิติต่อภาคการเกษตร อาทิ ความก้าวหน้าในนวัตกรรมดิจิทัลได้ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนฐานเศรษฐกิจเดิมสู่ฐานเศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเรียกว่า เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital economy) ที่อาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศมาสร้างอาชีพ หรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร โทรคมนาคม การขนส่ง ไปใช้พัฒนาธุรกิจหรืออุตสาหกรรมสาขาต่างๆ ตลอดจนเทคโนโลยีด้านการผลิตที่ขับเคลื่อนด้วยความรู้และความคิดสร้างสรรค์ นอกเหนือจากการขับเคลื่อนด้วยปัจจัยการผลิตและทรัพยากรธรรมชาติ

ในภาคการเกษตรมีการปรับเปลี่ยนมาใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม อาทิ นวัตกรรมระบบเซ็นเซอร์ นวัตกรรมอากาศยานไร้คนขับหรือที่เรียกว่า “โดรน (Drone)” นวัตกรรมแอปพลิเคชัน (Mobile application) บนมือถือ ซึ่งได้ถูกพัฒนาและนำมาใช้ในกิจกรรมการผลิตและการให้บริการ ทั้งเพื่อการตรวจวัด การควบคุม การวิเคราะห์ในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบให้น้ำ การวิเคราะห์การระบาดของโรคพืชและแมลง การฉีดพ่นสารเคมีและสารชีวอินทรีย์ ซึ่งนวัตกรรมดังกล่าวมีความแม่นยำ ตรงจุด ทำงานได้อย่างรวดเร็วสนับสนุนให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต ประหยัดเวลาและแรงงานคน ในขณะเดียวกันระบบแอปพลิเคชันได้สร้างช่องทางใหม่ทางการตลาดโดยเฉพาะในรูปแบบของการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ ซึ่งนวัตกรรมดังกล่าวได้มีการแพร่กระจายเติบโตอยู่ในกิจกรรมการเกษตรสมัยใหม่อยู่ในขณะนี้ นอกจากนี้จะเป็นทางเลือกใหม่ให้เกษตรกรและผู้ประกอบการหวั่นไหวได้นำไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมการผลิตและการให้บริการเชิงธุรกิจแล้ว ยังจะเอื้อให้ภาคการเกษตรของไทยได้ปรับฐานการผลิตก้าวไปสู่การเป็นเกษตรอัจฉริยะ (Smart agriculture) อีกด้วย

นอกจากนี้ ความก้าวหน้าด้านนวัตกรรมดิจิทัลยังได้ขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบของการค้าหรือการให้บริการที่เรียกว่า อี-คอมเมิร์ซ (E-commerce) และ อี-เซอร์วิส (E-service) หรือการดำเนินธุรกิจโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่เข้ามาปฏิรูปในระบบโซ่อุปทานสินค้าเกษตร โดยสร้างโอกาสให้เกษตรกรสามารถที่จะเป็นได้ทั้งผู้ผลิตและผู้ค้าขายไปในขณะเดียวกัน โดยใช้ช่องทางของตลาดออนไลน์ โดยเฉพาะการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณสมบัติจำเพาะ หรือ Niche product ซึ่งเป็นการเอื้อและดึงดูดให้เกษตรกรรุ่นใหม่ได้เข้ามาเป็นผู้ประกอบการทั้งการผลิตและการค้า อีกทั้งเปิดโอกาสให้เกิดพัฒนาการทาง

ธุรกิจการให้บริการ (Service providers) ทั้งในรูปของการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารการผลิต การตลาด และการให้บริการรับจ้างสำหรับอุปกรณ์และเครื่องมือการเกษตรสมัยใหม่ เป็นต้น ซึ่งเป็นการพัฒนาสินค้า นวัตกรรมเกิดเป็นธุรกิจ Startup หลากหลายรูปแบบบนฐานเศรษฐกิจดิจิทัล

ในด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีชีวภาพได้เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวเร่งในการปรับการเกษตรจาก ฐานการผลิตเดิมไปสู่เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio-economy) และเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular economy) บน ฐานเศรษฐกิจใหม่ ด้วย Process innovation และ Product innovation ซึ่งเป็นกระบวนการทำให้เกิด โอกาสของห่วงโซ่คุณค่าใหม่ (New value chain) อาทิ สายพันธุ์พืชใหม่ ซึ่งนอกจากจะมีลักษณะของการทน แล้ง ทนน้ำท่วม และต้านทานต่อโรคพืชแล้ว ยังนำไปสู่การให้คุณค่าทางด้านโภชนาการ ตลอดจนการก้าวไปสู่ การเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหาร เวชสำอางและยารักษาโรคบางชนิด เป็นการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม และความจำเป็นในกระบวนการผลิตและช่องทางการตลาดใหม่ เกิดเป็นห่วงโซ่คุณค่าใหม่ตามมาอีกด้วย เทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าวย่อมเอื้อให้เกษตรกรก้าวไปสู่การเป็นมืออาชีพ สร้างความมั่นคงให้กับ การประกอบอาชีพการเกษตรได้อีกทางหนึ่ง

ในอีกด้านหนึ่งการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในทุกแง่มุมของโลกได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ของ ผู้บริโภคได้ทำให้รูปแบบและชนิดของสินค้าเกษตรที่ผู้บริโภคร้องขอมีความหลากหลาย อันนำไปสู่การสร้าง ทางเลือกในระบบการผลิตมีเพิ่มมากขึ้นจากเดิม อีกทั้งผู้บริโภคในยุคนวัตกรรมดิจิทัลยังสามารถเข้าถึงข้อมูล การติดต่อซื้อขายกับผู้ผลิตได้โดยตรง หรือสามารถติดต่อซื้อขายได้จากตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์ซึ่งทำให้ ช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรสั้นลงกว่าในอดีตมาก

ปัจจัยภายนอกดังกล่าวเมื่อผนวกเข้ากับความเป็นพลวัตของนโยบายการค้าเสรีของโลก ความ แปรปรวนอันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลกและภาวะโลกร้อน ตลอดจนเป้าหมายการ พัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ขององค์การสหประชาชาติที่มุ่งการพัฒนาให้มีความเชื่อมโยงกันเป็นมิติของ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และรวมถึงการปรับตัวเข้าสู่ New normal จากสถานการณ์การระบาดของโรคไวรัสโควิด 19 ที่แพร่กระจายไปทั่วทุกมุมโลกด้วยแล้ว ทำให้เกษตรกร ผู้ประกอบการ และภาคีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การเกษตรจำเป็นต้องเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจถึงบริบทของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับภาคการเกษตร

นอกจากนี้ภาคการเกษตรของไทยในวันนี้ ยังถูกท้าทายจากแรงกดดันจากปัจจัยภายในประเทศ โดยเฉพาะประเด็นข้อปัญหาเชิงโครงสร้างเกี่ยวกับ การใช้ทรัพยากรที่ดิน แหล่งน้ำ และความด้อย ประสิทธิภาพในระบบการผลิตอันเป็นผลมาจากการขาดความรู้ในหลักการจัดการไร่นาและการใช้เทคโนโลยี การตกอยู่ในภาวะเป็นหนี้สินการสูญเสียที่ดินทำกิน การขาดแคลนแรงงานในการทำการเกษตรและอัตรา ค่าจ้างแรงงานที่ปรับตัวสูงขึ้น การเข้าสู่ภาวะผู้สูงอายุของเกษตรกร เป็นต้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อ การปรับตัวสูงขึ้นของต้นทุนในการผลิตและมีผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรไทยตามมา อีกทั้งการทำงานของกลไกตลาดสินค้าเกษตรในระดับไร่หน้าที่ด้อยประสิทธิภาพ และรวมถึงการแข่งขันที่สูงใน ตลาดส่งออกย่อมส่งผลกระทบต่อภาวะตกต่ำของราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรจะได้รับ อันนำไปสู่ข้อปัญหาความ ยากจน ความเหลื่อมล้ำ และความไม่เป็นธรรมซึ่งบ่อยครั้งได้สร้างความขัดแย้งขึ้นในสังคม

ดังนั้น สถาบันคลังสมองของชาติ และหน่วยงานภาคี จึงกำหนดจัดงานเสวนา เรื่อง “ความท้าทายสู่ เกษตรอัจฉริยะของภาคการเกษตรไทย” เพื่อแลกเปลี่ยนข้อความเห็นถึงสถานการณ์ปัจจุบันด้านเกษตร อัจฉริยะของไทย ข้อจำกัด ปัญหา และความท้าทายในอนาคต พร้อมกับแนวทางการขับเคลื่อนภาคการเกษตร ไทยภายใต้ฐานเศรษฐกิจใหม่ ตลอดจนความร่วมมือและสร้างเครือข่ายในการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมได้แลกเปลี่ยนข้อความเห็นถึงสถานการณ์ด้านเกษตรอัจฉริยะของไทยที่จะก้าวไปในอนาคต รวมถึงประเด็นของเงื่อนไข ข้อปัญหาและความท้าทาย
2. เพื่อพัฒนาความร่วมมือในด้านการวิจัย รวมถึงพัฒนาทิศทางการขับเคลื่อนเกษตรอัจฉริยะและธุรกิจ startup ภายใต้ฐานเศรษฐกิจใหม่ อันจะนำไปสู่การปรับฐานภาคการเกษตรไทยให้แข่งขันได้และตอบสนองกับความเป็นพลวัตของเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนตลาดการค้ารูปแบบใหม่

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อความเห็นและข้อมูลจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้จัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย และโจทย์วิจัยอันเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างและพัฒนาระบบนิเวศในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเกษตรสมัยใหม่ อันจะเป็นฐานสำคัญที่จะทำให้ภาคการเกษตรของไทยปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นฐานการเกษตร อัจฉริยะ เสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับภาคการเกษตร เกษตรกรและผู้ประกอบการมีความเข้มแข็งและมั่นคง บนห่วงโซ่คุณค่าใหม่

ผู้เข้าร่วมเสนา

ผู้เข้าร่วมเสนาประมาณ 40-50 ท่าน ประกอบด้วย เกษตรกร กลุ่มธุรกิจ startup ด้านการเกษตร ผู้ประกอบการในห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตร นักวิชาการ หน่วยงานสนับสนุนทุนวิจัย และสื่อมวลชน

วัน เวลา และสถานที่จัดประชุม

กำหนดจัดงานเสนาในวันอังคารที่ 24 พฤศจิกายน 2563 เวลา 08:30 – 13:30 น. ณ ห้องประชุม ทิวลิป โรงแรมรามารการ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

การลงทะเบียน

ผู้ที่สนใจสามารถลงทะเบียนออนไลน์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (ไม่รวมค่าที่พักและค่าเดินทาง) ได้ที่ www.agripolicyresearch.com ภายในวันที่ 18 พฤศจิกายน 2563 หรือจนกว่าจำนวนผู้ลงทะเบียนครบตามกำหนด

เนื่องจากที่นั่งมีจำนวนจำกัด ทางผู้จัดงานขอสงวนสิทธิ์สำหรับผู้ที่ได้ลงทะเบียนก่อน โดยหลังจากการพิจารณาข้อมูลที่ท่านได้ลงทะเบียนมา จะแจ้งยืนยันการเข้าร่วมงานทางอีเมลที่ท่านระบุไว้ ภายในวันที่ 20 พฤศจิกายน 2563

ติดต่อสอบถามรายละเอียด

คุณวรภัทร จิตรไพศาลศรี สถาบันคลังสมองของชาติ

โทร. 02-126-7632 ถึง 4 ต่อ 105

โทรสาร 02-126-7635 อีเมล worapat@knit.or.th

(ร่าง) กำหนดการ

เวทีเสวนา เรื่อง “ความท้าทายสู่เกษตรอัจฉริยะของภาคการเกษตรไทย”

ดำเนินการโดย

สถาบันคลังสมองของชาติ ร่วมกับ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และเคทการเกษตร

วันอังคารที่ 24 พฤศจิกายน 2563 เวลา 08:30 – 13:30 น.

ณ ห้องประชุมทิวลิป โรงแรมรามารการ์เด็นส์ กรุงเทพมหานคร

วันอังคารที่ 24 พฤศจิกายน 2563

08:30 – 09:00 น. ลงทะเบียน และรับประทานอาหารว่าง

09:00 – 09:45 น. กล่าวต้อนรับ และบรรยายพิเศษ “ยุทธศาสตร์งานวิจัยกับทิศทางการขับเคลื่อนเกษตรอัจฉริยะ”
โดย รศ.ดร.กล้าณรงค์ ศรีรอด ประธานคณะกรรมการสาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา
สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

09:45 – 10:15 น. บรรยาย “เกษตรอัจฉริยะของไทย: ประเทศไทย พร้อมแล้วหรือยัง?”
โดย ผศ.อรรถศิษฐ์ วงศ์มณีโรจน์ คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

10:15 – 12:30 น. เสวนา เรื่อง “ความท้าทายสู่เกษตรอัจฉริยะของภาคเกษตรไทย”
ร่วมเสวนาและให้มุมมองโดย
ดร.ธีรยุทธ ตูจินดา ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยเทคโนโลยีชีวภาพพืชและการจัดการแบบบูรณาการ
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
รศ.ดร.สุตเชตต์ นาคะเสถียร คณบดีคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
คุณเปรม ณ สงขลา เคท-สมาร์ตฟาร์ม และบรรณาธิการ วารสารเคทการเกษตร
ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร นักวิชาการเกียรติคุณ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)

ดำเนินรายการโดย

ดร.พิพัฒน์ วีระถาวร

กรรมการสาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

12:30 – 13:30 น. ปิดการเสวนา และรับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน

หมายเหตุ อาหารว่างจะถูกจัดเสิร์ฟระหว่างการเสวนา

Updated 22 Oct. 20